

KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
FEN VE MÜHENDİSLİK BİLİMLERİ ALANI
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - Bu Yönergenin amacı, Karabük Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri alanlarında yapılan her tür bilimsel araştırma, çalışma, yayın ve etkinliklerde uyulması gereken etik ilke ve kurallar ile Karabük Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri alanı bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunun oluşumu, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarını belirlemektir. Bilimsel araştırma ve yayın süreçlerinin; bilimsel dürüstlük, nesnellik ve şeffaflık temelinde gerçekleştirilmesi esastır.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönerge, Karabük Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Alanı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun oluşumu, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarına ilişkin kuralları kapsar.

Dayanak

Madde 3 - Bu Yönerge, 2547 sayılı Kanununun 14 üncü, 42 inci ve 65 inci maddeleri ile Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'ne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönergede geçen;

- a) Üniversite: Karabük Üniversitesini,
- b) Rektör: Karabük Üniversitesi Rektörünü,
- c) Rektörlük: Karabük Üniversitesi Rektörlüğünü,
- d) Senato: Karabük Üniversitesi Senatosunu,
- e) Etik Kurul: Karabük Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Alanı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nu,
- f) Başkan: Karabük Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Alanı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu başkanını,
- g) Üye: Karabük Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Alanı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu üyesini,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Etik Kurulun Oluşturulması ve Yapısı

MADDE 5 – (1) Etik Kurul, Üniversitenin ilgili akademik birimlerinde görev yapan ve haklarında etik ihlalinde bulduklarına dair kesinleşmiş bir adli veya idari karar bulunmayan profesör unvanına sahip öğretim üyeleri arasından iki yıllık süreyle Rektör tarafından seçilen yedi üyeden oluşur.

(2) Etik kurallarına aykırı eylemi tespit edilen etik kurulu üyesinin görevi, Rektörün bu konudaki kararının kendisine tebliğı ile sona erer.

(3) Görev süresi biten bir üye aynı usulle yeniden seçilebilir. İzinsiz ve özürsüz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan veya en az altı ay süreyle izinli olan üyenin, üyeliğı kendiliğinden sona erer. Herhangi bir nedenle boşalan üyelik için, aynı usulle yeni üye seçilir.

(4) Etik kurul başkanı Rektör tarafından seçilir. Başkanın olmadığı durumlarda en kıdemli üye başkana vekalet eder.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Etik Kurulun Görev ve Yetkileri

MADDE 6 - (1) Etik kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Etik ihlal iddialarını incelemek; inceleme kapsamında Rektörlük aracılığıyla gerektiğinde bilirkişi veya uzman görüşü almak, ilgili kişi ve kurumlarla yazışmalar yapmak, bilgi istemek ve inceleme kapsamında gerekli diğeri işlemleri yapmak,
- b) İnceleme sonucunda alınan kararları Rektöre sunmak,
- c) Etik Kurul Onay Belgesi gerektiren proje başvurularında her türlü deney, ölçüm, anket, test, ölçek, mülakat, gözlem, resim, çizim, video film, ses kaydı ve benzeri veri toplanmasında kullanılan yazılı, sözlü, sesli veya görüntülü ölçüm araçlarını ve içeriğini kurulun görev, yetki ve sorumlulukları açısından incelemek, etik açıdan uygun olup olmadığını değerlendirmek.
- d) Etik ihlal inceleme ve proje başvuru değerlendirmesi için standart formlar oluşturmak,
- e) Akademik, araştırma ve yayın etiğı konularında muhtemel etik dışı eylemleri ortadan kaldırmak için, ilgili birim ya da kurum ve kuruluşlar ile işbirliğı yaparak eğitici faaliyetler düzenlenmesini sağlamak üzere Rektöre önerilerde bulunmak.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Etik Kurulun Toplantı Usul ve Esasları

Madde 7 – (1) Etik Kurul, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar alır. Oylamada çekimser oy kullanılamaz. Oy eşitliğı halinde toplantı başkanının oyu yönünde karar verilmiş kabul edilir.

(2) Toplantı gündeminin yapılması, üyelere duyurulması başkan tarafından sağlanır.

(3) Toplantı kapalı usulde yapılır. Üyeler, inceleme konusu dosyanın içeriğini kurul toplantısı dışında başkalarıyla tartışamaz ve dosyaların içeriği hakkında bilgi veremez.

(4) Etik Kurul çalışmalarını bizzat yürütür. Ancak gerektiğinde alanında uzman bilirkişilerden görüş de alabilir.

(5) Aşağıdaki kişiler bu düzenleme kapsamında yapılan incelemelerde bilirkişi ve uzman olarak görevlendirilemez:

- a) İlgilinin lisansüstü tez danışmanları ve doçentlik jürilerinde görev almış öğretim üyeleri,
- b) İlgilinin kendi üniversitesinde görev yapan öğretim üyeleri,
- c) İlgilinin eşi ve üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dâhil) kan veya sıhrî hısımları,
- ç) İlgili ile aralarında husumet bulunan kişiler.

(6) İlgilinin çalıştığı bilim alanında öğretim üyesi bulunmaması halinde, en yakın bilim alanında çalışan öğretim üyeleri arasından bilirkişi görevlendirilebilir. Ayrıca etik ihlal iddiasının hukuki anlam ve kapsamına ilişkin olarak bir hukukçu bilirkişi de görevlendirilebilir. Birden fazla bilirkişi atanması halinde her bilirkişi ayrı rapor tanzim eder.

(7) Bilirkişiler dosya kendilerine ulaştığı andan itibaren en geç bir ay içerisinde konuya ilişkin raporunu kendisine gönderilen örneğe uygun olarak hazırlayıp gönderirler. Bu süre bir defaya mahsus olmak üzere en çok bir ay uzatılabilir.

(8) Etik Kurul üyeleri; kendileriyle, kendilerinin daha önce birlikte çalışma yaptıkları kişilerle ve etik ihlalde bulunduğunu iddia ettikleri kişilerle ilgili etik ihlali iddialarının görüşüldüğü toplantılara katılamazlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Etik Kurula Başvuru ve Kurulun Çalışma Esasları

Madde 8 - (1) Etik Kurula ulaşan etik ihlali iddiaları ve Etik Kurul Onay Belgesi talebi kurul tarafından incelenir.

(2) Etik ihlal iddiaları ve Etik Kurul Onay Belgesi istenen proje başvuruları ile ilgili tüm bilgi ve belgeler kurula zamanında iletilmek zorundadır.

(3) Kurula yapılan her başvuru için bir dosya açılır.

(4) Kurula gönderilen ve etik ihlal iddiası içeren şikâyet ve ihbar dilekçelerinde, kişilerin doçentlik başvuru sürecinin devam ettiğinin de belirtilmesi halinde hakkında etik ihlal iddiası bulunan kişinin devam eden bir doçentlik başvurusunun bulunup bulunmadığı hususu Üniversite tarafından derhal Üniversitelerarası Kurul Başkanlığından sorulur. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığınca devam eden doçentlik başvurusunun bulunduğu bildirilmesi halinde iddialar ile ilgili tüm bilgi ve belgeler Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına gönderilir.

(5) Etik ihlali iddiası sebebiyle hakkında inceleme başlatılan kişilerden iddialara ilişkin olarak gerekli bilgi ve belgelerle birlikte yazılı savunmaları istenir. İlgili kişiler, savunma talep yazısının kendilerine ulaştığı tarihten itibaren on beş gün içerisinde savunmalarını vermedikleri takdirde, bu durumun savunma istem yazısında belirtilmesi koşuluyla kurul, diğer bilgi ve kanıtlara dayalı olarak karar verebilir. Hakkında inceleme başlatılanlar, yazılı savunmalarını sunmak üzere iddiaları içeren evrakların bir örneğinin kendilerine verilmesini talep etmeleri halinde, incelemeyi yürüten ilgili kurulca savunma istenmesi yönünde bir karar alınmaksızın da doğrudan yazılı savunmalarını sunabilirler. Ancak bu halde bu kişilerden yeniden yazılı savunma istenmeden de incelemeye devam edilebilmesi için, iddiaları içeren evrakların teslimine ilişkin tutanakta, teslim tarihinden itibaren on beş gün içerisinde savunmasını vermedikleri takdirde diğer bilgi ve kanıtlara dayalı olarak karar verileceğinin açıkça belirtilmesi şarttır. Gerekli görülen hallerde savunma sözlü olarak da alınabilir.

(6) Etik Kurul Onay Belgesi istenen proje başvuruları proje yürütücüsü tarafından yapılır. Kurul, etik kurul onay belgesi istenen projeleri çalışmanın amacı, yöntemi, yararları ve olası tehlikelerini, bütçesini göz önünde bulundurarak etik açıdan değerlendirir. Değerlendirme sonucunda “Uygundur”, “Düzeltilmesi Gerekir”, “Görevsizlik”, ya da “Uygun Değildir” şeklinde karar verir. “Düzeltilmesi Gerekir” kararı verilen proje başvuruları gerekli düzeltmeler yapılarak ve eksiklikleri giderilerek talep başvurusu tekrar yapılabilir. Araştırmanın düzeltilmesi ve tekrar başvurulması yönünde düzeltme kararı alınmışsa, talep edilen düzeltmeler açık bir şekilde proje yürütücüne iletilir. Kurul, dosya ile ilgili nihai kararını aldıktan sonra, karar proje yürütücüsüne bildirilir. Etik Kurul Onay Belgesi alan projelerde, proje onay aldıktan sonra ölçme araçlarında yapılacak değişiklikler tekrar Kurul’un onayına sunulmalıdır. Kurul onayına sunulmadan yapılan tüm değişikliklerin yasal ve idari sorumluluğu proje yürütücüsü ve araştırmacılara aittir. Kurulun olumlu görüş verdiği bir araştırmanın etik ilkelere uygun bir şekilde yapılmadığı tespit edilirse, kurul durumu ilk toplantısında gündemine alır ve Etik Kurul Onay belgesini iptal edebilir. Alınan karar ilgili proje ekibine ve ayrıca projenin yürütüldüğü ilgili birim/kurum amirliğine iletilir.

(7) Alınacak kararlar, Kurulda tartışmaya açıldıktan sonra oylanır ve kurul üyelerince imzalanır. Karara muhalif kalan üye karşı oy gerekçesini yazmak zorundadır.

(8) Etik ihlal başvurularında, kurul tarafından alınan nihai kararlar onaylanmak ya da başka bir karar alınmak üzere rektöre sunulur.

(9) Kurul üyeleri, uzman ve bilirkişiler yaptıkları incelemeyle ilgili edindikleri bilgi ve belgeleri açıklayamazlar.

(10) Kurulun inceleme sürecinde diğer kurum ve kuruluşlarla her türlü yazışmalar rektörlük aracılığıyla yapılır.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Gizlilik

Madde 9 – Etik ihlali ile ilgili kurul kararları, genel düzenlemeler dışında gizlidir, etik kurulun tespitleri hakkında bu Yönergede belirtilen kişi, kurul ve kuruluşlar ile başvuru sahibinden başkasına bilgi verilmez.

Yeniden İnceleme

Madde 10 – Kurulda daha önce incelenen ve esası hakkında bir karar verilen eserlere/projelere ilişkin aynı iddialarla/belgelerle yeniden yapılan başvurularda yeni bir inceleme yapılamaz. Bu halde eser ve projelere ilişkin iddiaların tamamen aynı olduğunun kurulca tespit edilmesi şarttır.

Yürürlük

Madde 11- Bu yönerge Senato'nun kabul ettiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 12 – Bu Yönerge hükümlerini Rektör yürütür.